Lieta Nr.A420360314
AA43-0749-16/16

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2016.gada 29.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente L.Konošonoka,
tiesneses I.Amona un S.Gintere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes 2014.gada 4.augusta lēmuma Nr.2-30/RD-14-350-ap atcelšanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 3.marta spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2010.gada 21.aprīļa lēmumu pieteicējam /pers. A/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese/ /numuri/.

[2] Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014.gada 5.februāra maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2014.gadam pieteicējam aprēķināts nekustamā īpašuma nodoklis 1% apmērā no kadastrālās vērtības par nekustamajos īpašumos /adrese/ 7/numuri/ ietilpstošajām zemes vienībām.

[3] 2014.gada 23.maijā pieteicējs vērsās ar iesniegumu Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē, lūdzot pārskatīt nekustamā īpašuma nodokli 2014.gadam sakarā ar lietošanas mērķu maiņu nekustamajos īpašumos /adrese/ /numuri/.

Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014.gada 25.jūnija lēmumu Nr.PIP-14-14938-ap/5-7/14-160033-AL maksāšanas paziņojums atstāts negrozīts.

[4] Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Rīgas domes 2014.gada 4.augusta lēmumu Nr.2-30/RD-14-350-ap, ar kuru atstāts negrozīts apstrīdētais Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes lēmums.
Lēmumā norādīts, ka aktualizētā kadastrālā vērtība nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinam tiks piemērota, sākot ar 2015.gada 1.janvāri, tādējādi par 2014.gadu pamatoti ir veikts nekustamā īpašuma nodokļa aprēķins, izmantojot kadastrālo vērtību, kāda tā bija noteikta uz 2014.gada 1.janvāri.

[5] /pers. A/ vērsās tiesā, iebilstot pret pašvaldības atteikumu veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu.
Pieteikumā norādīti šādi argumenti.
[5.1] Rīgas dome nav ņēmusi vērā Valsts zemes dienesta sniegto informāciju, ka Rīgas pilsētas dzīvojamo māju apbūves zonējuma vērtību zonā 3-0010000-069 lietošanas mērķim „Neapgūta individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme, kods 0600" noteikta bāzes vērtība 9,96 *euro*/$m^2$.
[5.2] Pieteicējs vēlas atgūt pārmaksātos nodokļus, jo Rīgas dome, aprēķinot nekustamā īpašuma nodokli no 2010.gada, nav tiesiski un taisnīgi noteikusi lietošanas mērķi un attiecīgi bāzes vērtību ar kodu 0600.
[5.3] 2013.gada 18.decembrī pieteicējs iesniedza iesniegumu Rīgas domes priekšsēdētāja birojā par nekustamā īpašuma nodokļa nesamērīgo kāpumu salīdzinājumā ar 2012.gadu, bet tas tika atstāts bez izskatīšanas.

[6] Paskaidrojumā tiesai Rīgas dome pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā paustajiem argumentiem.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 3.marta spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.
[7.1] Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014.gada 7., 8. un 14.maija lēmumu strīdus zemes vienībām noteikta nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa 06 „Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme", kods 0600 „Neapgūta individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme". Attiecīgi ir mainījusies kadastrālā bāzes vērtība.
[7.2] Analizējot Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 2.pantu, 8.panta 4.punktu, 9.panta pirmo daļu un

Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.496 „Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.496) normas, tiesa secināja, ka tieši nekustamā īpašuma īpašniekam ir pienākums raudzīties, lai noteiktais lietošanas mērķis atbilstu tiesību aktiem, un attiecīgi arī pienākums ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Arī pašvaldība ir kompetenta ierosināt lietošanas mērķu maiņu attiecībā uz tai nepiederošām zemes vienībām, tomēr šāds pienākums primāri noteikts attiecībā uz pašvaldībai piederošu zemes vienību.

[7.3] Tiesa atzina, ka, lai nodrošinātu Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā ierakstīto ziņu aktualitāti, pašvaldībai konstatējot, ka tās teritorijā esošajām zemes vienībām ir neatbilstoši noteikts lietošanas mērķis, ir tiesības rosināt lietošanas mērķa izmaiņas. Tomēr tas nemazina paša nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumu raudzīties, lai noteiktais lietošanas mērķis atbilstu tiesību aktiem, un neatbilstības gadījumā ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Attiecīgi apstāklis, ka lietošanas mērķa maiņa ir notikusi vairākus gadus pēc tam, kad ir mainīts ar teritorijas plānošanas dokumentiem noteiktais zemes vienības funkcionālais zonējums, ir paša pieteicēja bezdarbības sekas. Tiesa nekonstatēja pašvaldības patvaļīgu vai prettiesisku rīcību, laikus nenodrošinot lietošanas mērķa maiņu, jo ierosināt lietošanas mērķa maiņu bija paša pieteicēja pienākums.

[7.4] Tiesa atsaucās uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešo daļu, kas paredz nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinā izmantot nodokļa objekta kadastrālo vērtību pēc stāvokļa taksācijas gada 1.janvārī, un sesto daļu, kas noteic, ja taksācijas gada laikā Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā tiek reģistrētas kadastra datu izmaiņas, aktualizētā kadastrālā vērtība nodokļa aprēķinam tiek piemērota ar nākamo taksācijas gadu. Tā kā strīdus zemes vienībām lietošanas mērķis mainīts 2014.gada maijā un 2014.gadā aktualizēta īpašuma kadastrālā vērtība, šīs izmaiņas attiecināmas uz nākamo taksācijas gadu, bet nevar būt par pamatu nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinam par iepriekšējiem taksācijas gadiem.

[7.5] Tiesa secināja, ka nekustamā īpašuma nodoklis par 2014.gadu par strīdus zemes vienībām ir aprēķināts pamatoti, līdz ar to pārsūdzētā lēmuma atcelšanai nav pamata. Attiecīgi nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs būtu pārmaksājis kādus nodokļus.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 3.marta spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus norādot šādus argumentus.

[8.1] Tiesa nav vērtējusi Rīgas domes bezdarbību, atstājot bez izskatīšanas pieteicēja iesniegumu par nekustamā īpašuma nodokļa pārmērīgo pieaugumu 2013.gadā.

[8.2] Tiesa nepamatoti secināja, ka pienākums ierosināt nekustamā īpašuma lietošanas mērķa maiņu ir nekustamā īpašuma īpašniekam. Tieši Rīgas domes rīcībā bija informācija, ka īpašuma faktiskais lietošanas mērķis neatbilda teritoriālās plānošanas dokumentos noteiktajam lietošanas mērķim. Tomēr dome vairāku gadu garumā nebija aktualizējusi nekustamā īpašuma lietošanas mērķis.

[8.3] Piemērojot aktualizēto nekustamā īpašuma objekta kadastrālo vērtību tikai no 2015.gada 1.janvāra, Rīgas dome ir būtiski aizskārusi pieteicēja Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105.pantā noteiktās tiesības uz īpašumu. Pieteicējam no 2014.gada 1.jūnija līdz 2014.gada 31.decembrim bija jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis no zemes kadastrālās vērtības, kura neatbilst faktiskajam zemes lietošanas mērķim un zemes kadastrālajai vērtībai, jo likums „Par nekustamā īpašuma nodokli" neparedz tiesības prasīt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu, ja nekustamā īpašuma lietošanas mērķis mainījies gada vidū.

[9] Rīgas dome paskaidrojumā par apelācijas sūdzību to neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un iepriekšējos paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

## Motīvu daļa

[11] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējusi procesa dalībnieku argumentus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[12] Vispirms precizējams pieteikuma priekšmets.

Pirmās instances tiesa pieteicēja prasījumu uzlūkojusi kā prasījumu par administratīvā akta atcelšanu. Tas būtu pareizi gadījumā, ja ar pārsūdzēto lēmumu būtu mainīts pieteicēja tiesību vai pienākumu apjoms. Šajā gadījumā iestāde ar pārsūdzēto lēmumu atsaka veikt pieteicēja prasīto nodokļa pārrēķinu par 2014.gada otro pusgadu. Pārsūdzētā lēmuma atcelšana tādējādi nedod pieteicējam to labumu, kura dēļ viņš vērsies tiesā. Pieteicēja mērķim atbilstošs ir prasījums par nekustamā īpašuma nodokļa 2014.gadam pārrēķinu, piemērojot aktualizēto kadastrālo vērtību.

[13] Centrālais jautājums šajā lietā ir par to, vai gadījumā, ja nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība ir aktualizēta taksācijas gada laikā, šīs izmaiņas ir ņemamas vērā nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinā attiecīgajam taksācijas gadam.

Pirmās instances tiesa ir pareizi atbildējusi uz minēto jautājumu, atzīstot, ka tiesību normas – likuma „Par nekustamā

īpašuma nodokli" 3.panta sestā daļa – to neparedz. Tiesa arī pareizi atzinusi, ka tieši nekustamā īpašuma īpašnieka pienākums ir aktualizēt īpašuma lietošanas mērķi. Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtajai daļai pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā izteiktajai motivācijai (*šā sprieduma 7.punkts*) un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

[14] Pieteicēja pārmetumi pašvaldībai būtu pamatoti tad, ja pašvaldībai būtu no tiesību normām izrietošs pienākums ierosināt lietošanas mērķa maiņu tai nepiederošam nekustamajam īpašumam. Tomēr tiesību normas – noteikumu Nr.496 18.punkts – šādu pienākumu nenoteic. Tiesību normas paredz pašvaldības *tiesības* ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Tiesību neizmantošana nevar tikt uzlūkota kā prettiesiska bezdarbība.

Apgabaltiesa arī nesaskata, ka pašvaldībai būtu bijis pienākums reaģēt uz pieteicēja 2013.gada 18.decembra iesniegumu, ierosinot nekustamo īpašumu lietošanas mērķa maiņu. Minētais iesniegums satur vispārīgus pieteicēja apsvērumus par nesamērīgo nekustamā īpašuma nodokļa nastu un lūgumu piemērot nodokļa atlaidi (*lietas 8.-9.lapa*). Savukārt iesniegumu par lietošanas mērķu maiņu pieteicējs pašvaldībā iesniedza tikai 2014.gada 30.aprīlī (*lietas 20.lapa*). Pašvaldība šo iesniegumu ir izskatījusi likumā noteiktajā termiņā, mēneša laikā pieņemot lēmumus par nekustamā īpašuma lietošanas mērķu maiņu.

[15] Satversmes 105.pantā nostiprinātās tiesības uz īpašumu nav absolūtas. Satversmes 105.pants paredz gan īpašuma tiesību netraucētu īstenošanu, gan arī valsts tiesības sabiedrības interesēs ierobežot īpašuma izmantošanu (*sk. Satversmes tiesas 2015.gada 25.marta sprieduma lietā Nr.2014-11-013 15.punktu*).

Turklāt vērā ņemams, ka valstij, nosakot un realizējot savu nodokļu politiku, ir plaša rīcības brīvība (*sk. Satversmes tiesas 2011.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.2010-70-01 9.punktu*). Tajā ietilpst tiesības izvēlēties, kādas nodokļu likmes un kādām personu kategorijām paredzamas, kā arī tiesības noteikt attiecīgā regulējuma detaļas (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 6.decembra sprieduma lietā Nr.2010-25-01 10.punktu*). Jebkurā gadījumā personas tiesības uz īpašumu nav aplūkojamas atrauti no personas konstitucionālā pienākuma maksāt pienācīgā kārtībā noteiktos nodokļus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011.gada 13.aprīļa sprieduma lietā Nr.2010-59-01 9.punktu*).

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta sestajā daļā ir noteikts, ka taksācijas gadā notikušām izmaiņām kadastra datos ir ietekme tikai uz nākamajā taksācijas gadā aprēķināmo nodokli. Šis regulējums acīmredzami ir saskaņots ar 3.panta otrajā daļā noteikto nekustamā īpašuma nodokļa taksācijas periodu, kas ir kalendārais gads, tādējādi vienkāršojot nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanu – pēc iespējas mazinot nepieciešamību taksācijas perioda laikā vairākkārt pārskatīt jau aprēķināto nodokli. Apgabaltiesa nesaskata, ka valsts tādējādi būtu pārkāpusi tai piešķirto rīcības brīvību noteikt nodokļa regulējuma detaļas. Tādēļ pieteicēja iebildumi par īpašuma tiesību nepamatotu aizskārumu ir noraidāmi.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

**nosprieda**

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu 2014.gadam nekustamajam īpašumam /adrese/ /numuri/.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente L.Konošonoka

Tiesneses I.Amona

S.Gintere